

Reactie Profielenberaad op advies 'Ons Onderwijs 2032'

De organisaties en scholen verenigd in het Profielenberaad* zijn blij met de richting en hoofdlijn van het advies dat onlangs is uitgebracht onder de titel 'Ons Onderwijs 2032'. Dit advies sluit goed aan bij onze visie en expertise:

- Zo herkennen wij ons in de nadruk op de betrokkenheid en deskundigheid van (teams van) leraren bij de ontwikkeling van het toekomstige curriculum. Onze eigen ontstaansgeschiedenis is daarvan een goede illustratie. Veel profielorganisaties en -scholen hebben zich ontwikkeld vanuit het initiatief van bevlogen leraren(teams), gesteund door schoolleiders met een heldere visie op talentontwikkeling van leerlingen en op curriculumontwikkeling.
- Ook onderschrijven wij uw advies om te komen tot een heldere definitie en beperking van basisvakken, om zo ruimte te maken voor domeinen. Topsporttalentscholen, Begaafdheidsprofiel scholen en ook andere profiel scholen, maken al vele jaren gebruik van deze benadering om individuele leerlingen de ruimte te bieden voor persoonlijke leerwegen, die aansluiten bij hun belangstelling, talenten en leerstijl. Als profielorganisaties hebben we goede ervaringen opgedaan met een dergelijke benadering, waarbij we overigens ook ruimte zien voor het leggen van verbindingen tussen het basiscurriculum en het profiel cq de profielen van de school (TTO, Technasium, Cultuurprofiel scholen, Entreprenasium...)
- In lijn met uw aanbevelingen hebben we ervaren wat de waarde kan zijn van werken vanuit een profiel ('domein' in uw terminologie) en van samenhang tussen schools leren en actuele cq maatschappelijke vraagstukken en de toepassing van kennis en inzichten d.m.v. ontwerp en onderzoek. Wij willen benadrukken dat een 'rijke leeromgeving' van groot belang is om deze domeinbenadering ook tot zijn recht te laten komen.
- Wij onderschrijven het belang van een actieve relatie tussen het leren op school en de buitenwereld. Verschillende profielorganisaties hebben goede ervaringen opgedaan met het verbinden van het onderwijs op de school en de (internationale) maatschappelijke en culturele omgeving (ELOS, Cultuurprofiel scholen, Technasium, Entreprenasium...)
- Naast werken in verschillende domeinen hebben we als Profielenberaad de laatste jaren ook gezien dat de *wisselwerking tussen verschillende domeinen* interessante aanknopingspunten kan bieden, zoals blijkt uit praktijkervaringen van scholen die meerdere profielen aanbieden. Wij stellen deze ervaringen graag beschikbaar aan derden en zijn graag bereid een bijdrage te leveren aan eventuele proefprojecten.
- Wij delen uw opvatting dat het van belang is de aansluiting op het vervolgonderwijs te versterken. Enkele profielorganisaties hebben zich hier expliciet op gericht en deze invalshoek opgenomen in hun organisatiestructuur (WON Akademie, Technasium...)
- Terecht wijst u op het belang van een goede kwaliteitsborging. Als profielorganisaties hebben we hiermee de nodige ervaring opgedaan bij de formulering van eisen voor toelating van aspirant-scholen en door periodiek toezicht op de kwaliteitsontwikkeling van de aangesloten scholen. Dat heeft

---

* Het Profielenberaad, opgericht in 2011, is een netwerk waar tenminste tweemaal jaarlijks scholen en organisaties kennis, inzicht en praktijkervaringen uitwisselen op het terrein van (meervoudige) talentontwikkeling, persoonlijke leerwegen, kwaliteitszorg en schoolprofilering. (zie bijlage)

geleid tot een palet aan instrumenten, met een grote gemeenschappelijke noemer. Hieraan hebben we een gezamenlijke publicatie* gewijd, waar anderen wellicht hun voordeel mee kunnen doen.

- Tot slot willen we u, op grond van eerdere ervaringen, graag een aantal suggesties meegeven die behulpzaam kunnen zijn bij de verdere implementatie van uw advies. Wij denken daarbij o.m. aan de volgende zaken:
  - Maak ook bij de implementatie gebruik van, en sluit aan bij, de expertise en inzichten van scholen, docenten, en onderwijsorganisaties
  - Hanteer bij de implementatie uitgangspunten die in eerdere trajecten hun waarde hebben bewezen. Wij noemen er drie: organiseerbaar (voor de schoolleider), werkbaar (voor de docent) en studeerbaar (voor de leerling)
  - Let bij de implementatie op de vereiste kwaliteiten van (teams van) docenten en van de schoolorganisatie, en op een goede ondersteuning daarvan.
  - Wees u er bewust van dat meer ruimte voor verschillen tussen leerlingen en tussen het onderwijsaanbod van scholen, ook een andere rol brengt voor alle partijen in het onderwijs. Scholen zullen meer ruimte moeten krijgen om maatwerk te leveren en daar regionaal goede afspraken over moeten maken. Ook het vervolgonderwijs dient open te staan voor individuele verschillen en daarmee rekening moeten houden door het hanteren van meer geïndividualiseerde instroomeisen. Dit kan consequenties hebben voor de relevante wet- en regelgeving.

In uw conceptadvies geeft u aan dat u behoefte hebt aan nadere informatie op verschillende punten, en nodigt u scholen en organisaties uit om ervaringen en inzichten met u te delen. Wij kennen goede voorbeelden van scholen die ervaring hebben met het maken van een onderscheid tussen basisstof en aanvullende domeinen, en die er in zijn geslaagd een vakoverstijgend aanbod in te vullen. Wij zijn graag bereid die voorbeelden met u te delen, en denken daarbij, vanuit onze expertise en invalshoek, vooral aan de volgende zaken:

- De invulling van een samenhangend onderwijsaanbod. Wat zijn essentiële kennis en vaardigheden op school? Welke thema's zouden in de domeinen centraal moeten staan? Wat hoeft niet centraal voorgeschreven te worden?
- Op welke wijze kan de kwaliteit van de verdieping en verbreding geborgd worden, zodat de aansluiting op het vervolgonderwijs goed verloopt?
- Welke ervaringen zijn er al om leerlingen te laten zien wat ze op school leren, ook als het gaat om 'merkbare' (minder meetbare) leerervaringen, zoals:
  - persoonlijke ontwikkeling
  - toekomstgericht en samenhangend onderwijs
  - samenhangende thema's als basis voor kennis van de geschiedenis en de wereld (Big Questions)
- Wat is nodig om het onderwijs te veranderen?

Graag gaan wij over deze zaken met u het gesprek aan, vanuit onze visie dat de ontwikkeling van de talenten van leerlingen het uitgangspunt *en* het meetpunt is voor het welslagen van elke vernieuwing.

Namens het Profielenberaad,

** Excellentie door profilering in het voortgezet onderwijs, VCPS/Europees Platform, Haarlem 2013

De Stuurgroep,

Jindra Divis, Hans Haerkens, Henk Visscher, Pieter Hetteema

Bijlage: functie en samenstelling Profielenberaad

Het Profielenberaad is in de zomer van 2011 opgericht op initiatief van Jindra Divis (toen: Europees Platform), Henk Visscher (voorzitter VCPS) en Pieter Hetteema (Publiek Leiderschap, onderwijsadvies), vanuit de behoefte te komen tot een bundeling van landelijke organisaties en hun scholen die zich bezighouden met verschillende vormen van talentontwikkeling. Het Profielenberaad wil:

- Een netwerk zijn voor Profielorganisaties en hun (met name: voortgezet onderwijs-) scholen om vanuit de specifieke invalshoek van elke organisatie opvattingen, werkwijzen en ervaringen uit te wisselen,
  - o zowel vanuit de invalshoek van *landelijke organisatie* (toelatingscriteria, kwaliteitszorg, ondersteuning en professionalisering leden/scholen)
  - o vanuit de invalshoek van *scholen* (delen van best practices en nieuwe inzichten op het gebied van talentontwikkeling, ontdekken van raakvlakken en samenwerkingsmogelijkheden tussen verschillende profielen met het oog op meervoudige talentontwikkeling)
  - o als vanuit de invalshoek van *wetenschappelijk onderzoek* op het terrein van talentontwikkeling, met het oogmerk organisaties en scholen kennis te laten nemen van nieuwe inzichten en een brug te slaan tussen onderwijs en onderzoek.
- onderzoek te entameren op het terrein van talentontwikkeling, uiteenlopend van praktijkonderzoek in de vorm van effectmeting van afzonderlijke activiteiten tot wetenschappelijk onderzoek op het terrein van (meervoudige) talentontwikkeling en het voorkomen van onderpresteren
- projecten op het gebied van profielen aan te vragen en uit te voeren
- het concept van onderwijskundige profielen en schoolprofilering uitdragen richting overheid en diverse stakeholders, als een middel om de onderwijskundige variatie en keuzemogelijkheden te bevorderen, en daarmee de talentontwikkeling van leerlingen.

Overzicht van het Profielenberaad:

Profielorganisaties

- Europees Platform: 133 TTO-scholen, 36 ELOS-scholen
- VCPS: 40 Cultuurprofiel scholen
- Stichting Technasium: 86+ Technasia (havo/vwo)
- Begaafdheidsprofiel scholen: 30 scholen
- Platform Bèta Techniek: 550 deelnemers School aan Zet / Bèta-Excellent
- 29 Topsport Talentscholen, waarvan 4 'Excelleren in Sport' (Heerenveen, Eindhoven, Amsterdam en Arnhem)
- 50 WON-scholen (WON Akademie, Wetenschapsoriëntatie Nederland)
- CV Entreprenasium: 8 scholen, 7 aspirant-leden
- iScholengroep: 70+ scholen, die zich richten op het benutten van de mogelijkheden van digitalisering van het onderwijs voor de talentontwikkeling van leerlingen en kwaliteitsverbetering van het onderwijs.

Daarnaast nemen ook andere onderwijsorganisaties en wetenschappers, die werken vanuit een bepaalde maatschappelijke of pedagogische visie, regelmatig deel aan het Profielenberaad. Hiertoe behoren de Nederlandse Dalton-vereniging, Jet-Net, en algemene landelijke onderwijsorganisaties (w.o. de VO-raad)